

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. III. Declaratur in quo situs sit conceptus Infinitatis Divinæ Essentiæ,
formaliter ut Essentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO TERTIA.

Declaratur in quo situs sit conceptus Infinitatis Divinae Essentiae, formaliter ut Essentiae.

V. Neque, ut vult P. Vasquez hic, d. 25. cap. 5. ideo formaliter Deus est infinitus, quia est *Ens* à se: esto enim ex hoc Dei predicato rectè per quaedam consequentias deducatur eum esse infinitum, non tamen idem formaliter & directè esse In-creatum, & esse Infinitum: sed hæc tanquam duo diversa Attributa à S. Thomâ & Theologis semper sunt habita.

VI. Ob eandem rationem non in eo sita est Infinitas Essentiae divinae, ut volebat Albertus, quod in duratione nullum habeat principium vel finem, aut quod nullo loco circumscribatur; hæc enim quavis in Deo verè reperiantur, infinitatem nihilominus in ubicatione solummodò ac duratione formaliter constituunt, non in Essentia. Nec in eo consistit Infinitas Dei in essendo, quod infinita, seu plura & plura possit sine termino, & omne possibile producere; hæc enim Omnipotentiae, seu attributalis infinitas est, non Essentiae formaliter ut Essentiae.

VII. Neque etiam rectum Infinitatem Essentiae Divinae explicandi modum assequuntur ii, qui ideo Deum dicunt esse Infinitum, quod perfectiones in se numero infinitas contineat. Contrà enim est; Attributa namque primaria, Justitia, Misericordia, Omnipotentia, &c. ut Disp. 5. sect. 4. dixi, sunt numero tantum finita. Quod etiam affirmat Suarez hic, lib. 2. cap. 1. num. 3. & alii. Quod si quis isthæc Attributa, scientiae videlicet, aut Omnipotentiae in partiales formalitates, singulis, quas novit, aut producere potest Deus, creaturis respondentes, mente dividat, infinita quidem hujusmodi partialia predicata reperiet, quæ tamen omnia unum Scientiae, vel Omnipotentiae, Attributum, ut partes integrantes, constituunt.

VIII. P. Lessius lib. de Perfectionib. divinis, cap. 1. P. Suarez hic, lib. 2. cap. 1. & alii, in eo divinae Essentiae Infinitatem statuunt, quod seipsa sit omnis perfectio possibilis, seclusa omni imperfectione: quod scilicet per seipsam sit quid increatum, immensum, æternum &c. Quod si opponas, si fingatur Omnipotentia, aut aliud, imò plura Attributa implicare, adhuc sequi in hac sententia, Deum fore Infinitum, cum adhuc contineret omnem perfectionem possibilem. Respondent, in eo casu Deum futurum finitum, imò omnino non futurum, sed implicaturum: cum enim, inquit, Omnipotentia sit secundum se maxima perfectio, nullam involvens imperfectionem, si hoc Attributum implicaret, ideo esset, quia implicaret Ens tantæ perfectionis, ut in se habere possit Omnipotentiam, ergo implicaret Deus, quia implicaret natura quæ in se habere possit omnem perfectionem simpliciter simplicem, seu quæ nullam in se involvit imperfectionem.

IX. Nec multum ab hoc modo procedendi differt P. Granada, 1. p. Tract. 3. Disp. 2. qui propterea Deum Infinitum esse assumat, quod sit Ens, cui tanta convenit perfectio, quanta nulli alteri rei convenire potest, seu quo majus aut melius cogitari nihil possit, omnemque proinde in se perfectionem simplicem comprehendit.

X. Hæc duæ postremae sententiae (si tamen duæ) suam habent probabilitatem; in eo tamen displicent, quod non Essentiae divinae secundum se, & ut peculiare ac primum ratione nostrâ in Deo predicatum est, Infinitatem explicent, sed prout Attributis suis & perfectionibus vestitur, & ab iis infinita denominatur: sicque Attributorum potius infinitatem proponunt, quam Essentiae. Quid mihi hæc in se similitudo vero videtur, dicam sect. seq.

Nec quod possit producere infinita.

Perfectiones seu Attributa primaria in Deo contenta, non sunt numero infinita.

Dicunt aliqui, esse Deum Infinitum, quia est omnis perfectio possibilis.

Quid si fingatur Omnipotentia implicare.

Alii Deum ideo esse dicunt Infinitum, quia est Ens perfectissimum.

Quid in duabus ultimis sententiis placeat, quid displiceat.

VT itaque in tantâ opinandi varietate, quæ mea de Infinitate Essentiae Divinae sententia sit, aperiam: Notandum primò, quod supra Disp. 4. sect. 1. num. 3. & sequentibus, & sect. 9. num. 1. & 2. latè probavi, Essentiam in Deo peculiare constituere predicatum, ratione ab Attributis distinctum, concipiæ cum fundamento posse, ut aliquo modo eorum radicem, juxta dicta Disp. 4. sect. 7. num. 2. 3. & undecimo: & de hoc peculiari predicato sic concepto, procedit præfens quaestio ut in fine sect. præcedentis adverti.

Notandum secundò: supponi pro præfenti Deum esse Immensum, Æternum, Omnipotentem, & alia in se hujusmodi Attributa complexi, de quibus partim jam dictum est, partim infra suis locis dicitur: hæc enim quaestiones ab omnibus proponuntur ut diversa, Essentiaeque Divinae, ut ab illis distinctæ, perfectio & eminentia investigatur, & ratio, ob quam ceteri debeat infinita, inquiruntur.

Existimo itaque, ideo Essentiam Divinam, quæ talem, seu ut est peculiare predicatum Essentiae, esse infinitam, quia est radix Immensitatis, Æternitatis, Omnipotentiae, & similium Attributorum; hæc enim est propria, & peculiaris perfectio Essentiae, optimaque ad eam dignoscendam regula: petere etiam talia ac tam perfecta Attributa, in nullam essentiam cadere potest, non infinitam.

Hoc ulterius declaratur, discurrendo per res varias creatas, ut mens nostra per ea quæ novit, furgat ad incognita, & Invisibilia Dei, per ea quæ facta sunt, intellecta, conspiciantur: sempiterna quoque ejus virtus & divinitas. In rebus itaque creatis, quod perfectiores in iis videmus proprietates, eò perfectiorem inferimus semper esse essentiam. Sic, quia in plantis operationes & potentias vitales, in animalibus sensitivas, in homine rationales, animadvertimus, plantas rebus inanimatis, animalia plantis, hominem animalibus perfectiorem esse dicimus: nec certior ulla à Philosophis assignatur ad rei cuiusque naturam internoscendam via, quam ex proprietatibus, & potentiis. Sic etiam in Angelis, quod quisque est perfectior, eò majorem semper & ampliorem habere dicitur sphaeram, & plus spatii occupare posse. Essentia itaque divina, quæ Immensitatis, Æternitatis, & hujusmodi Attributorum infinite perfectiorum, imò perfectiorem omnium simpliciter simplicium radix est, perfectiones quoque alias sine imperfectione eminenter continet, optimè hinc inferunt esse simpliciter infinita, nec ullis limitibus intensivis contineri, sicut nullis continetur extensivis.

Hinc infero, hoc Attributum Infinitatis, simpliciter & secundum essentiam alteri communicari non posse. Vel enim essentia illa esset ratione nostrâ radix alicujus perfectionis præter eas, quarum essentia Dei est radix, vel non: si primum, ergo Essentia Divina non est radix omnium perfectionum, contra suppositum: si secundum, ergo est eadem cum Essentia Divina, utpote quæ eadem omnino perfectiones numero, quas illa, secum habet identificatas.

Quares,

I. Essentia Divina distinguitur ratione ab Attributis.

II. Supponitur, Deum esse Immensum, Æternum, & Omnipotentem.

III. Praecipua ratio cur Essentia Divina, quæ talis, sit infinita.

IV. Hæc Infinitatis Essentiae Divinae explicatio variis exemplis illustratur.

Angelus quod perfectior, eò ampliorem semper habet sphaeram.

V. Hæc Infinitas alteri communicari non potest.

VI. Quæres, utrum hoc prædicatum Infinitatis in Deo positivum sit, an negativum. P. Suarez hic, lib. 2. c. 1. dicere videtur esse negativum. Idem docet P. Tannerus, 1. part. Disp. 2. q. 2. dub. 2. n. 5. Existimo tamen probabilius, Infinitatem hanc, non in negatione, aut privatione, sed in positiva Dei entitate, omnem perfectionem secum, modo dicto, identificari postulantem, & omnem imperfectionem similiter per se excludente, formaliter sitam esse: quamvis, ut supra Disp. 5. sect. 1. num. 4. de Simplicitate, & in Logica disputatione 19. sect. secundâ de Distinctione dixi, per negationem explicetur.

VII. Ratio primæ partis est: nam eo ipso, quòd Essentia Divina concipiatur petens essentialiter Immenfitatem, Aternitatem, & hujusmodi alias perfectiones & Attribute, omni alio, sive positivo, sive negativo secluso, intelligitur infinita. Ratio verò secundæ partis, cur scilicet per negationem explicetur, est, cum enim infinitum, res adeò alta sit, & abstrusa, facilius concipimus quid non sit, quàm quid sit, sicque illud ut plurimum per negationem explicamus. Sicut autem, ut in Logica, loco citato dixi, ad distinctionem Petri ex. gr. à Paulo, quam ibi in positivo sitam esse affirmavi, sequitur negatio identitatis cum Paulo, ita ad hanc positivam Dei entitatem infinitam, per se omnem imperfectionem excludentem, sequuntur in Deo negationes rerum imperfectarum, ut intellectus & voluntatis finitæ, ac realiter distinctæ, & sic de aliis.

VIII. Latè hic disputant aliqui, num in creatis dari possit infinitum, infiniti scilicet Angeli aut homines, vel quantitas aliqua tantæ longitudinis, ut nullos habeat terminos. Sed cum rem hanc in Philosophia fuscè tractaverim Disp. 46. Physicæ, nihil hic de eâ adjicere semel statueram. Occasione tamen recentioris cujusdam Scriptoris aliquid circa infinitum in multitudine addendum existimo.

SECTIO QUARTA. Nonnulla circa infinitum in multitudine.

I. DISPUTATIONE quadragesima-sexta Physi- corum sectione quartâ, num. quinto dixi, mihi probabilius visum esse, dari divinitus posse infinitum actu in multitudine, idque ex eo probavi, quòd, quicquid sit de rebus positivis possibilibus (quo argumento multi, & probabiliter, utuntur ad probandum possibile esse infinitum in numero) in negationibus tamen de facto detur infinitum; cum enim alterum ex contradictoriis, juxta doctrinam à Philosophis omnibus admittam, necessariò semper debeat existere, ipso facto quòd res aliqua positiva non existat, ejus negatio suo modo existit: cum ergo jam non existant entitates infinitæ possibiles, existunt de facto earum negationes, ac proinde infinitæ, cum nullus assignari possit earum terminus, sed quocunque assignato, plures adhuc & plures existant negationes in infinitum.

II. In hanc doctrinam acris invehitur Pater Ignatius Der-Kennis Disp. 3. cap. 3. num. 26. asserens mirari se me hoc uti argumento, additque se existimare nullum eo posse esse debilius, idque liquidissimè ex ipsis terminis patere: alia etiam id genus adjungit, quæ satius est dissimulare, nec enim libenter cum quoquam verbis contendendo: his proinde omisiss de re agamus.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

Si ergo argumentum illud sit tam debile, videamus, quàm sit robusta illius solutio. Cum itaque, ut dixi, singulis rebus positivis sua respondeat negatio, seu contradictorium, & constet plures ac plures sine termino res esse possibiles, quæ de facto non existunt, negationes iis oppositæ suo modo existant necesse est, ac proinde infinitæ; si enim negatio equi sit una negatio, negatio leonis altera, & sic de cæteris, negationes rerum possibilium infinitarum erunt infinitæ. Quid ille ad hæc? Respondeo, inquit, nullam negationem esse actu, sed esse negationis est formalissimè non esse rei negatæ.

Sed contra: hoc namque est quæstionem reducere ad controversiam de voce; quod enim ego voco negationem, ille vocat non esse: si ergo non placeat vox negatio, utamur his vocibus non esse, & videbimus eodem recidere difficultatem. Sic ergo argumentor: non esse Petri non est idem cum non esse Pauli, ut videtur manifestum, sic enim non esse, ut ita dicam, seu desinente aut destructo Petro, non esset seu desineret ac destrueretur Paulus: sicut namque, si eadem esset utriusque existentia, existente uno existeret alter; ita si idem sit utriusque non esse, seu non existentia, non existente uno non existeret, seu desineret alter, quod tamen certum est esse falsum, cum desinente Petro (idem est de aliis quibuscunque rebus) frequentissimè non desinat esse Paulus. Ulterius ergo, sicut non esse Petri distinguitur realiter à non esse Pauli, in hoc quippe præcipuum distinctionis realis signum situm est, non esse siquidem Petri, producto Petro desinit, manente adhuc non esse Pauli, si nimirum hic non producat. Idem argumentum fieri potest de non existentis, seu non esse omnium rerum possibilem, sicque sunt actu jam suo modo infinita non esse, seu non existentia, ut in sequentibus adhuc clariùs ostendam.

Secundò itaque probatur, actu suo modo dari non esse. Angelus intuitivè res cernens, non solum non videt Buccephalum exempli gratiâ, aut ignem Babylonium esse, sed videt jam non esse: inquiri ergo ad quid visio hæc intuitiva Angeli terminetur, non ad Buccephalum possibilem, quæ talis enim visionem intuitivam terminare non potest: si dicas terminari ad eum ut purè possibilem, contra ergo Buccephalus purè possibilis aliquid dicit præter mera prædicata illius intrinseca, non aliquid positivum, ergo non esse, seu (absit verbo invidia) negationem.

Confirmatur: Angelus intuitivè videt, & iudicat cæcitatem in Petro, & tenebras noctu in aère esse actu distinctas, ergo non in intellectu tantum, sed independentur ab omni intellectu operatione dantur plura non esse, seu negationes & privationes distinctæ, utpote loco distinctæ, ac interdum tempore etiam disjunctæ, & de quibus verè affirmare possumus, unam non esse aliam, seu cæcitatem, aut surditatem non esse tenebras.

Probatur idem tertio: non minus verum est à parte rei, & nemine cogitante hominem mori, ignem extinguere &c. quàm hominem vivere, & id genus alia, suntque diversæ veritates objectivæ Lux est, lux non est, & utrumque, ut dixi, ab Angelo videtur intuitivè: Quæro itaque per quid à parte rei lux non sit, Petrus sit cæcus &c. non potest esse entitas lucis, per illam siquidem lux est, ergo per illam non potest lux non esse; sic enim idem foret esse & non esse, quod implicat, cum sint contradictoria. Nec etiam dici potest, lucem seu aliam rem quancumque non esse per nihil, ut ostendi Disp. 18. Logicæ, sect. 2. n. 7. quod hic non censeo repetendum.

III. Magis declaratur Argumentum à negationibus ductum ad probandum infinitum.

IV. Difficultas per illam responsionem non solvitur, sed reducit ad quæstionem de nomine.

Clarum videtur, non esse Petri distinguere realiter à non esse Pauli.

Sunt jam suo modo infinita non esse.

V. Angelus non tantum non videt Buccephalum esse, sed videt eò non esse.

VI. Cæcitas actu distinguitur à tenebris, sicque plures actu dantur privationes.

VII. Verum est à parte rei, & nemine cogitante, hominem mori, &c.

Dici nequit lucem non esse per nihil.